

การตรวจสอบภายในและวิธีปฏิบัติในประเทศไทย

นางสาวพรทิพย์ สกุลลีลาวรค์มี

002884

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

แผนกวิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๖

INTERNAL AUDITING AND ITS PRACTICE IN THAILAND

Miss Phornthip Sakullilarasami

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1973

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

Limra Limra

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

เนติพร นามะ ส. @com ประธานกรรมการ

ณัฐ อนุวัตร กรรมการ

ธนิศ พรหมมาญ กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์วิษนี พรรณเชษฐ์

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การตรวจสอบภายในและวิธีปฏิบัติในประเทศไทย

ชื่อ นางสาวพรทิพย์ สุกุลสีลารัตน์ แผนกวิชา การบัญชี

ปีการศึกษา ๒๕๑๖

บทคัดย่อ

ปัจจุบันฝ่ายบริหารงานต่างมีความสนใจในบริการการตรวจสอบภายใน อันเป็นสิ่งที่นำมาใช้ในประเทศไทยเพียงไม่กี่ปีนี้เอง ทั้งนี้เนื่องจากการขยายตัวทางด้านขนาดของธุรกิจ การเปลี่ยนแปลงทางลักษณะขององค์การ การพัฒนาทางเทคนิคในการบริหารงาน ประกอบกับความสลับซับซ้อนในวิธีการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้บริหารชั้นสูงไม่สามารถดูแลควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใต้การบังคับบัญชาได้อย่างทั่วถึง เพื่อให้สามารถแน่ใจได้ว่าการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการปฏิบัติงานตรงตามความมุ่งหมายของกิจการอย่างเรียบร้อยและถูกต้อง ฝ่ายบริหารกิจการจึงจำเป็นต้องจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่รัดกุมและเหมาะสมกับลักษณะของธุรกิจนั้น โดยที่ให้ระบบการปฏิบัติงานสามารถสอบย้อนและตรวจสอบกันได้ตลอดเวลา การตรวจสอบภายในเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบบการควบคุมภายในที่ดี จึงเป็นเรื่องมือที่สำคัญของฝ่ายบริหาร ผู้เขียนเห็นว่าสมควรที่จะศึกษาถึงหลักของการตรวจสอบภายใน และวิธีการปฏิบัติตามสภาพที่เป็นอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบัน โดยพิจารณาถึงความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน และความน่าเชื่อถือของผลงานการตรวจสอบภายใน ซึ่งเห็นได้จากความเป็นอิสระในการรายงาน ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์นี้จะสามารถเป็นแนวทางในการปรับปรุงการตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อเขียนวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนได้รวบรวมจากตำราต่างประเทศ รวมทั้งเข้าสังเกตการปฏิบัติงานของพนักงานตรวจสอบภายใน และสอบถามหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในขององค์การธุรกิจต่าง ๆ ในประเทศไทย จากผลการค้นคว้าวิจัยพอจะสรุปได้ว่าการตรวจสอบภายในได้พัฒนาจนถึงระดับขั้นของการตรวจสอบเพื่อการจัดการ และมีเพียงสถาบัน

การเงินขนาดใหญ่เพียงไม่กี่แห่งที่สามารถกระทำได้ ตามสภาพการณ์ทั่วไปความเป็นอิสระของผู้
 ตรวจสอบภายในถูกจำกัดโดยขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายจัดการ แต่มีความเป็น
 อิสระในการรายงานอย่างเต็มที่ อิทธิพลของหน่วยตรวจสอบภายในที่มีต่อองค์การธุรกิจจะมากน้อย
 เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความ^{รู้}ความสามารถของหัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน ความชำนาญงานของผู้ปฏิบัติ
 บัญชีงานการตรวจสอบภายใน และความสนใจของฝ่ายบริหารที่มีต่อผลงานของหน่วยตรวจสอบภายใน
 ผู้เขียนจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงการตรวจสอบภายในให้อยู่ในระดับมาตรฐานเดียวกัน
 โดยเฉพาะหน่วยงานตรวจสอบภายในที่ปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในได้ผลต่ำกว่ามาตรฐานตาม
 ความมุ่งหมายของการตรวจสอบภายใน การปรับปรุงระดับและประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน
 ใน อาจกระทำโดยการอบรมเพิ่มพูนความรู้ทางการตรวจสอบภายในทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่
 พนักงานตรวจสอบภายใน เป็นต้นว่า จัดสัมมนาอบรมในหน่วยงานเอง หรือเข้าร่วมสัมมนาของค
 การสมาคมเกี่ยวกับวิชาการตรวจสอบภายใน หรือการให้ได้รับการศึกษาเพิ่มเติมในสาขาวิชาการ
 ตรวจสอบภายในโดยตรงจากสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีการ เปิดอบรมวิชาชีพการตรวจสอบภายใน
 หรือวิธีการที่กล่าววบรวมกัน และสิ่งสุดท้ายที่มีความสำคัญยิ่งต่อผลงานของการตรวจสอบภายในคือ
 ความเที่ยงธรรมของฝ่ายบริหารงานในการดำเนินกิจการโดยปราศจากความลำเอียงเห็นแก่พรรค
 พวกของตนเอง โดยบริหารทางความยุติธรรมของกิจการให้เป็นไปตามความรู้ความสามารถและ
 ความชำนาญของพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละคนอย่างแท้จริง

ศูนย์วิทยพัทยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Instenal Auditing and its practice in Thailand

Name Miss Phornthip Sakullilarasami Department Accountancy

Academic year 1973

ABSTRACT

At present the management is interested in the services of internal auditing, which has been in practice in Thailand only for a few decades. This is due to the enlargement of the size of business, the changes in the structure of organization, the development in the technique of management, together with the increased complexity in the practice procedures. All these factors make the top management unable to recheck the performance of staff at every level under his control. In order to ensure that the management operates efficiently and that the operating result is in line with the objectives of business completely, it is essential for the management to provide an effective internal control system which is able to recheck and audit at all time as required by the nature of business. Internal auditing plays an important role in a sound internal control system. It is an important tool for sound management. The writer deems it necessary to study the principle of internal auditing and the practice procedure as is prevailed in Thailand. She considers in particular the independence of auditor in performing the work of auditing and the reliability of the end-result of the internal auditing work, which can be evaluated

from and reflected in the liberty in reporting. The writer sincerely hopes that the findings in her thesis can be used in improving the efficiency of internal auditing system.

Data used in this thesis were excerpted from foreign text books, together with the writer's personal observation of the performance of internal auditing staffs and her inquiries from general auditors in various organizations in Thailand. From the result of research it can be summed up as follow: The internal auditing practice system in Thailand has reached the level of management auditing in a few large financial organizations. In general the internal auditors' independence is limited to only the authority allocated by the management but they have full liberty in reporting. The internal auditors' influence to the organization depends largely upon the knowledge of the auditors themselves, the experience of the internal audit staff members and the management's attitude towards the finding of the internal auditing department.

The writer deems it necessary to standardize the internal auditing practice, especially for those practising sub-standard internal auditing at present. Improving the level and efficiency of the internal auditing may be achieved by means of giving more direct and indirect training to the auditing staff, such as organizing in-service seminars in their own department, or co-operating with professional associations in auditing conferences, or letting the audit staff receiving direct internal audit knowledge from the institutions of higher learnings which offer internal audit courses, or the combination of the above-mentioned measures. The ultimate important factor in securing

๑

the effectiveness of internal auditing practice depends very much on the sound judgement and the impartiality of the top management in formulating a sound personnel policy by putting the right staff on the right job according to the knowledge and the experience of each person.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

ความสำเร็จในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความอนุเคราะห์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 ของอาจารย์ วัชรนี พรรณเพชร ที่ได้กรุณาสละเวลาในการช่วยตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำ
 ศาสตราจารย์ อุดการคุณพระยาไชยยศสมบัติ ดร. เพียรชัย นิดสุวรรณากุล คุณสมพร ทิวารี
 อาจารย์ทวีเกียรติ กฤษณามระ คุณปราโมทย์ พัสวัต คุณประเสริฐ ตันชัชชะ คุณวิชาญ ฤทธิรงค์
 คุณทวี กมลวัฒน์ ม.ร.ว. สุชาติจันทร์ ประวิตร คุณลออ ภัทรนาวิก คุณสุวภา อัมยงค์
 คุณรงค์ วรชীন ได้กรุณาให้ข้อมูลต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์นี้อย่างมาก
 และ คุณพิจิตร สังวรปทานสกุล คุณรมณี โสคติโกศา คุณนารีรัตน์ รุจินานนท์ คุณธารินี วิฑูณิย์
 รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือในการครั้งนี้ ข้าพเจ้าจึงขอถือโอกาสกราบขอบพระคุณ
 ขอบพระคุณและขอบคุณอย่างสูงยิ่งไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
คำนำ	๙

บทที่

๑. บทนำ.....	๑
๒. วัตถุประสงค์ ความรับผิดชอบและการจัดองค์การของผู้ตรวจสอบภายใน	๖
- วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายใน	๖
- ความหมายของการตรวจสอบภายใน	๗
- ฐานะของผู้ตรวจสอบภายในในกิจการ	๑๑
- บทบาทของผู้ตรวจสอบภายในที่มีต่อผู้บริหาร	๑๕
- ความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบภายใน	๑๘
- ชนิดของการจัดองค์การ	๒๐
๓. การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน	๒๖
- การควบคุมภายใน.....	๒๖
- การตรวจสอบภายใน	๒๘
๔. เทคนิคและวิธีการตรวจสอบภายใน	๓๒
- ความแตกต่างระหว่างงานหน้าที่ต่าง ๆ ของผู้ตรวจสอบภายใน และ ผู้ตรวจสอบภายนอก	๓๒
- งานหลักเบื้องต้นของผู้ตรวจสอบภายใน.....	๓๘
- วิธีตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน	๓๕
- การควบคุมการตรวจสอบภายใน.....	๓๘
๕. การตรวจสอบการควบคุมภายใน	๔๓
- หลักการทั่วไป	๔๓

	-มาตรฐานการปฏิบัติงาน	๔๕
๖.	การพบข้อผิดพลาดและการรายงานผลการตรวจสอบภายใน ...	๕๐
	-การพบข้อผิดพลาด... ..	๕๐
	-การรายงานผลการตรวจสอบภายใน	๕๖
๗.	การปฏิบัติการตรวจสอบภายในในประเทศไทย	๖๔
	-คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน	๖๔
	-หน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน	๖๖
	-ความสัมพันธ์ของผู้ตรวจสอบภายใน	๖๗
	-การจัดองค์การของงานตรวจสอบภายใน	๖๘
	-การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน	๗๑
๘.	สรุปและขอเสนอแนะ... ..	๘๐
	-ขอเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการปฏิบัติการตรวจสอบ	๘๐
	-สรุปการปฏิบัติที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน... ..	๘๒
	-ขอเสนอแนะ	๘๖
หนังสืออ้างอิง	๘๐
ภาคผนวก ก	๘๑
ภาคผนวก ข	๘๘
ประวัติการศึกษา	๑๑๐